

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p> <p>Комунікативні процеси у педагогічній діяльності</p>
	<p>Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність: 015 Професійна освіта (Охорона праці) Освітньо-професійна програма: Професійна освіта (Охорона праці) Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський) Дні занять та консультацій: згідно з розкладом Рік навчання: 3-й Семестр: 5-й Кількість кредитів: 3</p>
	<p>Викладачі: Гляненко Катерина Андріївна, кандидат педагогічних наук, викладач вищої кваліфікаційної категорії Електронна пошта: kaglianenko@gmail.com</p> <p>Сторінка дисципліни на сайті викладача: http://surl.li/fzycv</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол від “_____” _____ 20__ року № _____

Голова циклової комісії _____ (_____)
педагогічних та (ПБ) (підпис)
соціально-гуманітарних дисциплін

“_____” _____ 20__ року

Голова робочої групи _____ (_____)
(гарант освітньої програми) (підпис) (ПБ)

“_____” _____ 20__ року

Опис дисципліни

Метою навчальної дисципліни є навчання реалізації комунікативних технологій у процесі реалізації дидактичних проєктів, взаємодії та співпраці в професійному середовищі.

Завдання навчальної дисципліни: здійснення саморегуляції емоційного стану перед заняттям та під час його проведення; встановлення контакту зі здобувачами освіти під час реалізації дидактичних проєктів; використання невербальних та вербальних засобів спілкування під час реалізації дидактичних проєктів; реалізація активного слухання; проведення самоаналізу комунікативної діяльності та її корекції; вибір і використання стилів спілкування та стратегій поведінки в конфліктних ситуаціях; формування розуміння закономірностей поведінки людей у конфліктних ситуаціях; розуміння та виявлення причин виникнення конфліктів; набуття практичних навичок для вирішення конфліктів; забезпечення володіння засобами та техніками попередження та вирішення конфліктних ситуацій в освітньому середовищі; здійснення самопізнання та організація роботи над собою.

Предметом вивчення є: комунікативна взаємодія у процесі професійної діяльності.

Пререквізити: «Педагогіка», «Дидактичні основи професійної освіти», «Вступ до фаху та виробниче навчання», «Методика професійного навчання», «Педагогічна майстерність».

Постреквізити: «Професійна практика», «Педагогічна практика».

Методи навчання: словесні, наочні, практичні, робота з книгою, відео-метод.

Форми та методи оцінювання: усний, письмовий, методи самоконтролю, підсумковий контроль (екзамен).

Компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

	Програмні компетентності
Інтегральні компетентності	ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	<p>К03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>К 04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>К 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>К 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>К 08. Здатність працювати в команді.</p> <p>К 09. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.</p> <p>ПР05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.</p> <p>ПР08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.</p> <p>ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.</p> <p>ПР 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності</p>

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- місце комунікативного компоненту в структурі інженерно-педагогічної діяльності;
- зміст комунікативної функції інженера-педагога;
- визначення та характеристику понять «комунікація» і «спілкування»;

– роль спілкування в процесі розвитку людини і його життєдіяльності, роль і значення педагогічного спілкування в освітньому процесі закладів освіти;

– визначення поняття педагогічного спілкування, його специфіку, характеристику його функцій і структурних елементів, характеристику етапів педагогічного спілкування і завдання, які вирішуються на кожному з них;

– визначення стилю педагогічного спілкування, характеристику стилів педагогічного спілкування;

– роль невербальних і вербальних засобів в управлінні педагогічним спілкуванням,

– класифікацію невербальних засобів спілкування, їх характеристику та вимоги, що висуваються до їх використання в ході реалізації дидактичних проектів;

– характеристику слухання як активного процесу, його етапи та прийоми слухання, які використовуються на кожному з його етапів під час педагогічного спілкування;

– визначення поняття конфлікту і стадій його протікання;

– визначення поняття педагогічного конфлікту, його специфічні особливості і можливі причини виникнення, визначення і характеристику ділових і особистих педагогічних конфліктів – визначення поняття «стратегія взаємодії», характеристику стратегій взаємодії і можливості їх використання.

ВМІТИ:

– визначати рівень сформованості власних комунікативних умінь і якостей, значущих для спілкування, власних особливостей спілкування та розробляти програму саморозвитку комунікативних здібностей, визначати шляхи і способи саморозвитку якостей, значущих для спілкування, подолання труднощів, що виникають в ситуаціях спілкування;

– проводити діагностику рівня власної емоційної стабільності, обирати і застосовувати методи самоуправління емоційним станом перед публічним виступом (перед проведенням вами уроку/ заняття), під час спілкування

(протягом проведення уроку/ заняття) і після виступу (після проведення уроку/ заняття);

- розробляти програму психологічного налаштування на виконання педагогічної розповіді в аудиторії;

- обирати і застосовувати стилі (моделі, позиції) педагогічного спілкування в різних педагогічних ситуаціях;

- встановлювати міжособистісний контакт зі здобувачами освіти, психологічно налаштовувати здобувачів освіти на роботу, створювати ситуації діалогу і переходу до подальшої пізнавальної діяльності;

- реалізовувати активне слухання;

- обирати і застосовувати вербальні і невербальні засоби під час педагогічного спілкування;

- здійснювати самоаналіз комунікативної діяльності, визначати корективи, які слід внести у власну майбутню комунікативну діяльність;

- вирішувати конфліктні ситуації, що виникають у процесі педагогічного спілкування, застосовуючи різні стратегії взаємодії залежно від умов, що склалися.

Організація навчання

Лекції : 31 година

Семінарські заняття : 8 годин

Самостійна робота : 51 година

Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Зміст навчання	Завдання/ Форми контролю
Змістовний модуль 1. Загальні засади комунікативної діяльності викладача			
1	Тема 1. Загальна характеристика комунікативних процесів в освітній діяльності	Рівні, види та структура спілкування. Закони професійного спілкування. Педагогічне спілкування: функції, різновиди, структура. Принципи та привила педагогічного спілкування. Етапи педагогічного спілкування.	поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (вправ, тестів, укладання документів, редагування текстів)
2	Тема 2. Комунікація та спілкування у педагогічній діяльності	Мова і мовлення. Спілкування та комунікація: спільне та відмінне. Педагогічна комунікація: сутність поняття. Зміст та функції педагогічної комунікації. Особливості та структурні елементи комунікації. Моделі процесу комунікації. Інформація в педагогічній комунікації. Комунікативність як складова педагогічної майстерності.	поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (вправ, тестів, укладання документів, редагування текстів)
3	Тема 3. Невербальні засоби в педагогічній комунікації	Значення невербальної комунікації, її складові. Оптико-кінетична система й візуальний контакт у педагогічній комунікації. Екстралінгвістичні і просодичні засоби передавання невербальної інформації. Міжособистісний комунікативний простір. Декодування вчителем невербальної інформації. Вимоги до елементів невербальної техніки педагога	поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (вправ, тестів, укладання документів, редагування текстів)
4	Тема 4. Вербальні засоби педагогічної комунікації. Культура мовлення як основа педагогічної комунікації	Сутність вербальної комунікації. Культура мовлення як складник професійної майстерності педагога. Особливості педагогічного мовлення. Культура говоріння та культура слухання як основа ефективної комунікації. Комунікативні ознаки культури мовлення. Правильність мовлення. Норми літературної мови.	поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (вправ, тестів, укладання документів, редагування текстів), виступи, презентації на практичних заняттях)

5	Тема 5. Техніка комунікативної діяльності викладача	Етичний компонент культури мовлення. Мовленнєвий етикет педагога. Основні правила критики та компліменту. Техніка мовлення як компонент професійної майстерності педагога: фонаційне дихання, голос вчителя, його особливості, дикція	поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (вправ, тестів, укладання документів, редагування текстів), виступи, презентації на практичних заняттях)
Змістовний модуль 2. Технології педагогічного спілкування під час реалізації дидактичних проєктів			
6	Тема 6. Взаємодія і сприйняття у педагогічній комунікації	Інтерактивний та перцептивний компоненти педагогічного спілкування. Рольові позиції у педагогічному спілкуванні. Стилi педагогічного спілкування. Моделі педагогічного спілкування. Бар'єри й ускладнення у процесі комунікації	поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (вправ, тестів, укладання документів, редагування текстів), виступи, презентації на практичних заняттях)
7	Тема 7. Технологія організації педагогічної комунікації	Діалог(полілог) як форма ефективної педагогічної комунікації. Ознаки суб'єкт-суб'єктного характеру педагогічного спілкування. Бесіда в структурі педагогічної комунікації. Запитання та репліки як засоби налагодження контакту під час педагогічної комунікації. Технологія побудови «Я-висловлювання». Технологія розв'язання комунікативних задач.	поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (вправ, тестів, укладання документів, редагування текстів), виступи, презентації на практичних заняттях)
8	Тема 8. Педагогічні конфлікти і шляхи їх вирішення	Сутність конфлікту. Функції та класифікація педагогічних конфліктів. Структура, сфера, динаміка педагогічного конфлікту. Стратегії (стиль) поведінки вчителя у конфліктній ситуації. Методи врегулювання конфліктів і запобігання їм.	поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (вправ, тестів, укладання документів, редагування текстів)
9	Тема 9. Роль ораторського мистецтва в педагогічній	Публічний виступ, його цілі. Види і жанри публічних виступів. Складники та етапи ораторського виступу. Підготовка оратора до публічної промови. Прийоми встановлення контакту з аудиторією. Логіка як метод переконання аудиторії. Практичні прийоми переконання.	Поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (вправ, тестів, укладання документів, редагування текстів)
10	Комплексна контрольна робота		Завдання до комплексної контрольної роботи
Екзамен			

Рекомендована література

Базова

1. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
- Коваленко О. Е., Брюханова Н. О., Калініченко Т. В. Комунікативні процеси в педагогічній діяльності: навч. посіб.; Укр. інж.-пед. акад. Харків : Контраст, 2008. 112 с.
2. Коваленко О. Е., Брюханова Н. О., Калініченко Т. В. Комунікативні процеси в педагогічній діяльності: навч.-метод. посіб. Харків, 2013. 99 с.
3. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. Київ : СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.

Допоміжна

1. Будник О.Б., Фомін К. В. Комунікативна педагогіка: навч. посіб. [для студентів спеціальності 013 Початкова освіта]. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 92 с.
2. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005. 336 с.
3. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні : підручник. Київ : КНЕУ, 2006. 384 с.
4. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування : навч. посіб. Київ : ВД "Професіонал", 2004. 304 с.

Навчально-методичне забезпечення

1. Гляненко К.А., Соснова М.А Комунікативні процеси у педагогічній діяльності : навч. посіб. / уклад. : К.А. Гляненко, М.А. Соснова. Кам'янське, 2022. 102 с.

Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.

Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного

вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається з дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів Відокремленого структурного підрозділу «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» допускається можливість вільного відвідування здобувачами освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу, передбаченого програмою відповідної навчальної дисципліни. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та у вигляді опитування, тестування, вирішення тестових завдань, а також виконання комплексної контрольної роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Розподіл балів, які отримують студенти

1. Виконання завдань на семінарських заняттях - 10 балів;
2. Самостійна робота (за тему) - 5 балів;
3. Участь у конференціях, вебінарах, підготовці публікацій, робіт на конкурси - 5 балів
4. Комплексна контрольна робота (підсумковий тест) - 5 балів
5. Екзамен - 15 балів

Кількість балів

	Кількість	Сума балів
Модуль 1		
1. Виконання завдань на семінарських заняттях	1	10
2. Самостійна робота (за тему)	5	25
Разом		35
Модуль 2		
1. Виконання завдань на семінарських заняттях	2	20
2. Самостійна робота (за тему)	4	20
Разом		40
участь у конференціях, вебінарах, підготовці публікацій, робіт на конкурси	1	5
Комплексна контрольна робота	1	5
Екзамен		15
Усього		100

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній	зараховано	відмінно

		діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.		
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		задовільно
60-63	E	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-		
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-		незадовільно

		пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни